

Hari Malaysia membina satu Persekutuan lebih setara

● Pendekatan ini selari dengan kerangka diketengahkan Perdana Menteri apabila beliau menegaskan 'MA63 itu wa'ad nasional, tanggungjawab nasional, mesti dijawab secara nasional'

● Pengukuhan kapasiti negeri tidak semestinya bermaksud melemahnya Persekutuan jika hubungan itu dibina atas pembahagian fungsi, rundingan komersial dan kepentingan ekonomi bersama

Oleh Dr Nor Azura A Rahman
bhrencana@bh.com.my

Felo Bersekutu
di Institut Hubungan
Antarabangsa
dan Diplomasia Asia
(AIIAD), Universiti
Utara Malaysia
(UUM)

Rancangan pengumuman dibuat Perdana Menteri, Datuk Seri Anwar Ibrahim, bersempena sambutan Hari Malaysia 2026 di Kuching kelmarin memperlihatkan usaha beliau menterjemahkan semangat Perjanjian Malaysia 1963 (MA63) daripada wacana sejarah kepada dasar fiskal, pentadbiran, perwakilan politik dan bantuan langsung kepada rakyat.

Semua pengumuman itu bergerak pada tiga lapis utama iaitu pengukuhan federalisme dan MA63, penguasaan keadilan fiskal serta penyesuaian dasar kebajikan dengan realiti geografi Sabah dan Sarawak.

Justeru, ia tidak wajar diukur berdasarkan jumlah peruntukan diumumkan semata-mata tetapi lebih kepada perubahan dalam falsafah hubungan Persekutuan-negeri yang cuba dibentuk.

Paling signifikan ialah kenaikan Pemberian Khas kepada Sarawak daripada RM600 juta kepada RM1.5 bilion setahun mulai tahun ini, menyenaraikan kadar interim Sabah, sementara rundingan diteruskan bagi memuktamadkan formula pemberian menurut kerangka Perlembagaan Persekutuan.

Langkah ini mempunyai implikasi lebih mendalam daripada pemindahan fiskal biasa lantaran ia mengiktiraf federalisme yang teguh menterjemahkan pengagihan sumber mengambil kira tanggungjawab pembangunan, kelulusan wilayah, keperluan infrastruktur dan kedudukan perlembagaan setiap komponen Persekutuan.

Pendekatan ini selari dengan kerangka diketengahkan Perdana Menteri apabila beliau menegaskan 'MA63 itu wa'ad nasional, tanggungjawab nasional, mesti dijawab secara nasional'.

Ungkapan ini mengubah narasi MA63 ialah tuntutan wilayah hanya diperjuangkan Sabah dan Sarawak. Sebaliknya, pematuhan terhadap MA63 dikaitkan dengan persoalan legitimasi serta integriti keseluruhan struktur Persekutuan.

Rekod pelaksanaan turut menunjukkan dimensi institusi. Kerajaan menyatakan 13 perkara berkaitan MA63 sudah dimuktamadkan, sembilan daripadanya diselesaikan di bawah pentadbiran semasa.

Antaranya ialah pengiktirafan Jabatan Kerja Raya (JKR) dan Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS) Sabah serta Sarawak sebagai jabatan teknikal, wakil tetap kedua-dua wilayah dalam Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN), penyerahan kuasa kawal selia elektrik kepada Sabah, pemilikan Pelabuhan Bintulu oleh Sarawak dan penyerahan MASWings untuk dibangunkan sebagai AirBorneo.

Ini satu bentuk desentralisasi, iaitu proses me-

nurukan atau mengembalikan bidang kuasa tertentu tanpa melemahkan negara Persekutuan.

Model ini berpotensi menjadikan pusat dan negeri bukan pesaing dalam perebutan kuasa, tetapi rakan berkongsi tanggungjawab berdasarkan kelebihan institusi masing-masing.

Lebih penting ialah keputusan prinsip kerajaan mengenai penambahan ahli Parlimen Sabah dan Sarawak. Jemaah Menteri bersetuju dalam penyusunan semula akan datang, jumlah serta nisbah penyertaan wakil kedua-dua wilayah perlu ditingkatkan, walaupun kaedah dan angka akhirnya masih memerlukan rundingan, proses Suruhannya Pilihan Raya (SPR) serta kelulusan Parlimen.

“Selepas lebih enam dekad pembentukan Malaysia, cabaran yang ada sekarang ialah membina satu Persekutuan membuat setiap wilayah melihat dirinya sebagai pemilik bersama negara, bukan sekadar penerima keputusan dari Pusat”

Implikasinya bersifat berperiembagaan. Jumlah ahli Parlimen bukan sekadar jumlah suara dalam Dewan Rakyat, tetapi pengaruh wilayah terhadap penggubalan undang-undang dan pindaan Perlembagaan.

Sebab itu perdebatan mengenai nisbah kerusi perlu ditanggapi secara berhati-hati melalui sejarah pembentukan Malaysia, prinsip demokrasi perwakilan, perubahan demografi dan keseimbangan antara wilayah.

Pada aras kehidupan rakyat pula, penambahbaikan BUDI Diesel menunjukkan bagaimana dasar nasional perlu mempunyai keanjalan wilayah.

Mulai 16 September, pemilik berdaftar yang layak boleh memindahkan kelayakan subsidi kepada penguna sebenar kenderaan dan tidak lagi terhad kepada ahli keluarga terdekat.

Pemilik beberapa kenderaan juga boleh memin-dahkan kelayakan kepada maksimum tiga penerima mengikut syarat ditetapkan. Perubahan ini menga-

mbil kira corak pemilikan dan penggunaan kenderaan diesel lebih lazim di Sabah dan Sarawak.

Dasar ini melengkap kelayakan sehingga 400 liter sebulan bagi pemilik pikap dan jip diesel memenuhi syarat, suatu bentuk penyesuaian terhadap jarak perjalanan, bentuk muka bumi serta kebergantungan lebih tinggi kepada kenderaan persendirian di sesetengah kawasan.

Dasar subsidi bersasar

Bermakna, dasar subsidi bersasar tidak boleh ter-lalu mekanistik, ketepatan sasaran memerlukan ke-rajaan memahami realiti sosioekonomi penerima, bukan sekadar data pemilikan.

Prinsip sama terlihat melalui Bantuan Khas Pem-belian Tiket Penerbangan sebanyak RM500 secara sekali beri kepada pelajar baharu institusi pengajian tinggi awam (IPTA) yang layak, membabitkan uni-versiti awam (UA), politeknik dan kolej komuniti bagi kemasukan September-Oktober.

Bantuan itu disasarkan kepada pelajar perlu me-lakukan perjalanan udara domestik antara Seme-nanjung, Sabah, Sarawak dan Labuan.

Nilai RM500 mungkin tidak besar, tetapi asas dasar-nya besar, iaitu akses pendidikan mempunyai kos geog-rafi yang tidak sama. Pelajar di Sabah, Sarawak atau Semenanjung belajar merentasi Laut China Selatan me-nanggung kos mobiliti tidak dialami semua mahasiswa.

Dalam kerangka keadilan sosial, layanan adil ti-dak semestinya bermaksud bantuan seragam, tetapi bantuan responsif terhadap ketidaksamaan keadaan.

Turut penting ialah penyelesaian berkaitan Pela-buhan Bintulu serta rundingan PETRONAS-PETROS. Penyerahan pelabuhan kepada Sarawak adalah sebahagian daripada pelaksanaan MA63 manakala run-dingan PETRONAS cuba mencari titik temu antara ke-dudukan PETRONAS sebagai syarikat tenaga nasio-nal dengan kepentingan dan perundangan Sarawak.

Ini memperlihatkan federalisme moden bukan 'ze-ro-sum game'. Pengukuhan kapasiti negeri tidak se-mestinya bermaksud melemahnya Persekutuan jika hubungan itu dibina atas pembahagian fungsi, run-dingan komersial dan kepentingan ekonomi bersama.

Ringkasnya, selepas lebih enam dekad pemben-tukan Malaysia, cabaran yang ada sekarang ialah membina satu Persekutuan membuat setiap wilayah melihat dirinya sebagai pemilik bersama negara, bukan sekadar penerima keputusan dari Pusat.

Dalam konteks inilah pengumuman di Kuching mempunyai kesan besar yang mana Hari Malaysia cuba dialihkan daripada sekadar memperingati ba-gaimana Malaysia dibentuk kepada persoalan ba-gaimana Malaysia harus terus berfungsi secara adil sebagai sebuah Persekutuan.

Semua artikel penulis tamu adalah pendapat peribadi, bukan pendirian rasmi BH